

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ОБЩИ УСЛОВИЯ

НА БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА КЛИЕНТИ С БАНКНОТИ И МОНЕТИ ПО ОБЯВЕНА СТОЙНОСТ

(Приети с Решение № 538 от 13 ноември 2025 г. на УС на БНБ, в сила от 1 януари 2026 г.,
изм. с решение № 576 от 27.11.2025 г. на УС на БНБ)

София, ноември 2025 г.

Раздел I ПРЕДМЕТ

Чл. 1. Тези общи условия регламентират условията и реда за:

1. внасяне в Българската народна банка (БНБ) на банкноти и монети в левове или евро по обявена стойност, наричано по-нататък „внасяне“;
2. теглене от БНБ на банкноти и монети в евро по обявена стойност, наричано по-нататък „теглене“;
3. опаковане на банкноти и монети за внасяне и теглене;
4. заявяване на внасяне и теглене на банкноти и монети;
5. допускане до дебаркадер за внасяне и теглене в сграда, използвана от БНБ за дейности и операции с банкноти и монети;
6. установяване на фактическата стойност на внесени и изтеглени по обявена стойност банкноти и монети;
7. уреждане на различия между фактически установена и обявена стойност на банкноти и монети;
8. събиране на такси от клиент по изискванията на тези общи условия.

Раздел II ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 2. Внасянето или тегленето в БНБ се извършват само от името и за сметка на банка, наричана по-нататък „клиент“.

Чл. 3. (1) Внасянето или тегленето в БНБ се извършват от лице, упълномощено от законните представители на клиента с изрично нотариално заверено пълномощно за представителство, наричано по-нататък „пълномощник на клиента“.

(2) Пълномощното ще бъде валидно за БНБ при условие, че обхватът на правата за представителна власт на пълномощника на клиента е посочен ясно и изчерпателно.

(3) Пълномощник на клиента може да е и служител на доставчик на услуги по смисъла на Наредба № 18 на БНБ от 31 юли 2025 г. за контрол върху качеството на евробанкнотите и евромонетите в наличнопаричното обращение (в сила от 1 януари 2026 г.), наричана по-нататък „Наредба № 18“, на когото клиентът е предоставил правата и задълженията за извършване на дейности и операции с банкноти и монети от негово име и за негова сметка.

(4) Когато клиент е предоставил на доставчик на услуги правата и задълженията за извършване на внасяне или теглене от негово име и за негова сметка, клиентът задължително сключва договор за представителство, копие от който се предоставя на БНБ.

(5) Клиентът е длъжен да изисква от доставчика на услуги да спазва изискванията на тези общи условия, като това следва да бъде изрично предвидено в сключения договор по ал. 4. При сключване на договора клиентът предоставя на доставчика на услуги копие от настоящите общи условия, които стават неразделна част от този договор. .

(6) Клиентът предоставя в БНБ заверени копия от пълномощните на пълномощниците си и спесимени от подписите на представляващите го лица и на пълномощниците си.

(7) Клиентът трябва да уведомява писмено БНБ за всяка промяна, настъпила в пълномощията на пълномощниците си, както и за всички промени в правния си статут, лицата, които го представляват, наименованието, седалището и адреса си на управление, в срок до 3 (три) дни от настъпването им.

(8) Всички промени по ал. 7, включително промени в пълномощията на пълномощниците на клиента, оттегляне на пълномощни, промяна на представителна власт и други, имат действие за БНБ от датата, на която е получено писменото уведомление в БНБ за настъпването им.

(9) Разпоредбите на ал. 7 и 8 се прилагат и в случаите, когато промените са били регистрирани и публикувани в публичен регистър.

(10) Клиентът носи отговорност за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от обстоятелството, че БНБ не е била надлежно и своевременно уведомена за настъпили промени в пълномощията на пълномощниците си.

Чл. 4. Внасянето и тегленето на банкноти и монети се извършват в съответствие със Закона за Българската народна банка.

Чл. 5. Внасяните или теглените банкноти и монети трябва да са опаковани в стандартни типове опаковки и в количества, съгласно изискванията на тези общи условия.

Чл. 6. (1) Българската народна банка превежда в полза на клиента обявената стойност на внесените банкноти или монети в евро в деня на приемане на ценната пратка по негова RTGS сметка в TARGET. В случай че клиентът няма RTGS сметка в TARGET, по изключение преводът се изпълнява по негова MCA сметка в TARGET.

(2) Българската народна банка превежда в полза на клиента евровата равностойност на обявената стойност на внесените банкноти или монети в лева в деня на приемане на ценната пратка.

(3) Преди теглене клиентът превежда в полза на БНБ по RTGS сметката на БНБ като централна банка стойността на теглените банкноти или монети в евро.

(4) Клиентът посочва сметката, по която следва да бъде извършен преводът по ал. 1 и ал. 2, като попълва декларация - Приложение № 7 към Общите условия.

Чл. 7. (1) Българската народна банка превежда в полза на клиента или удържа служебно за сметка на клиента чрез директен дебит от посочена от клиента сметка в TARGET :

1. сумата от акт за различия в ценна пратка за констатираните различия между фактическата и обявената стойност на внесена ценна пратка с банкноти или монети, в деня на неговото съставяне; при изтеглена ценна пратка с банкноти или монети, след признаване на различието съгласно чл. 47;

2. дължими такси съгласно изискванията на тези общи условия в деня на съставяне на протокол.

(2) Клиентът дава изричното си съгласие за извършване на директен дебит от посочена сметка в TARGET за изпълнение на действията по ал. 1, като попълва декларация – Приложение № 7 към настоящите Общи условия. В случай че за осъществяване на директния дебит са необходими допълнителни действия, клиентът се задължава да ги предприеме своевременно в съответствие с действащите Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB, включително като разреши директния дебит от RTGS сметка по реда на част III, чл. 18 от Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB.

Чл. 8. (1) Клиент внася в БНБ годни банкноти и монети; негодни банкноти и монети; повредени банкноти и монети, чиято стойност е определена по реда за непосредствена замяна, предвиден в Наредба № 18 и Наредба № 48 от 31 юли 2025 г. за обмяна на повредени банкноти и монети от левове в евро след въвеждане на еврото в Република България (Наредба № 48).

(2) Българската народна банка изплаща на клиент: нови евробанкноти и/или годни евробанкноти и евромонети, опаковани фабрично от производител или опаковани от БНБ в стандартни опаковки.

Чл. 9. (1) Установена в ценна пратка банкнота или монета, която поражда съмнение, че е неистинска или преправена (фалшива), се счита за дефицит.

(2) Установена в ценна пратка банкнота, чиято стойност не може да бъде определена при установяване фактическата стойност на ценната пратка, тъй като изисква използване на специализирани средства и способности, както и банкнота, която е повредена при активирано средство против кражба се счита за дефицит.

(3) За случаите по ал. 1 и 2 БНБ прилага служебно процедурите за експертна оценка по Наредба № 18 и Наредба № 47 от 31 юли 2025 г. за условията и реда за предоставяне на информация от кредитните институции по чл. 26 от Закона за въвеждане на еврото в Република България и за задържане и извършване на експертна оценка на банкноти и монети в левове (Наредба № 47), за което клиентът дава изричното си съгласие в декларация – Приложение № 7 от настоящите Общи условия.

Чл. 10. (1) Клиентът предоставя в БНБ следната информация:

1. списък с трите имена, ЕГН, номер и дата на издаване на документ за самоличност (лична карта) месторождение, постоянен адрес и снимки на:

а) пълномощниците си;

б) лицата, оправомощени да охраняват и транспортират ценни пратки.

2. списък на автомобилите за превоз на ценни пратки от/до БНБ, в който се посочват марка, модел, цвят, фирмено обозначение и регистрационен номер на съответния автомобил.

(2) Всяко следващо предоставяне на информация по ал. 1 съдържа само данни за нова информация и/или за промяна на вече предоставена информация. Клиентът носи отговорност за актуалността и верността за данните по ал. 1 и ал. 2, както и за своевременното предоставяне в БНБ на информацията.

(3) Информацията по ал. 1 и ал. 2 се изпраща писмено от клиента до Главния касиер на БНБ.

(4) (изм. с решение № 576 от 27.11.2025 г.. на УС на БНБ) Списъците по ал. 1 могат да съдържат до 50 пълномощници и лица, оправомощени да охраняват и транспортират ценни пратки, както и до 30 автомобила за превоз на ценни пратки.

Раздел III

ОПАКОВАНЕ НА БАНКНОТИ И МОНЕТИ

Чл. 11. (1) За опаковане на банкноти и монети за внасяне в БНБ се използват само стандартни типове опаковки.

(2) Стандартните типове опаковки за внасяне в БНБ са:

1. за банкноти – прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал).

2. за монети - прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал).

(3) Стандартните типове опаковки за теглене от БНБ са:

1. за банкноти:

а) прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал).

б) картонена кутия – фабрична опаковка или на национална централна банка на страна от еврозоната.

2. за монети:

а) прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал);

б) прозрачна полиетиленова торбичка за вакуумиране с дебелина не по-малко от 90 µm (вакуумопаковка).

(4) Опаковката по ал. 2, т. 1 трябва да издържа тежест не по-малка от 20 (двадесет) килограма без да се получават разкъсвания по шевовете, повърхността и зоната на осигурителната залепваща лепенка.

(5) Опаковката по ал. 2, т. 2 трябва да издържа тежест не по-малка от 10 (десет) килограма без да се получават разкъсвания по шевовете, повърхността и зоната на осигурителната залепваща лепенка.

(6) Във вакуумопаковка се опаковат само монети, оформени на ролки.

(7) Опаковките по ал. 2 се опаковат чрез залепване на осигурителната защитна лепенка.

(8) Българската народна банка не приема и не предава банкноти и монети в опаковки, различни от стандартните типове опаковки и в такива, които не отговарят на изискванията, посочени по –горе в алинеите на настоящия член.

Чл. 12. (1) Съдържанието на всяка опаковка трябва да е описано от лицето (лицата), извършило опаковането, в етикет съгласно изискванията за реквизити, посочени в приложение № 1.

(2) Етикетът трябва да е попълнен правилно, пълно, ясно и четливо, без задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции със средство, което не позволява да се изтрива написаното.

(3) Етикетът на опаковка от PVC материал трябва да е отпечатан фабрично върху нея на защитен бял фон.

(4) Етикетът на вакуумопаковка трябва да е отпечатан:

1. фабрично върху нея на защитен бял фон или

2. върху хартия, осигуряваща четимост на данните и поставен във вакуумопаковката.

Чл. 13. Една опаковка трябва да съдържа само банкноти или монети.

Чл. 14. (1) Банкнотите трябва да са оформени в пачки, съдържащи по 100 (сто) броя банкноти от един номинал.

(2) Всяка пачка с банкноти трябва да съдържа само банкноти от един номинал и с еднакъв размер.

(3) Банкнотите в една пачка трябва да са подредени еднопосочно и да са обвити с бандеролна лента съгласно изисквания за реквизити, посочени в приложение № 2.

(4) Новите или годните монети може да са оформени на ролки.

(5) Всяка ролка трябва да съдържа:

1. 50 (петдесет) броя монети от 1 цент, 2 цента, 5 цента, .

2. 40 (четиридесет) броя монети от 10 цента, 20 цента, 50 цента;

3. 25 (двадесет и пет) броя монети от 1 евро и 2 евро.

(6) Монетите във всяка ролка трябва да са от един номинал, подредени във формата на цилиндър и да са обвити с хартиена лента.

Чл. 15. (1) Пачките с банкноти от един номинал трябва да са оформени по 10 (десет) броя в пакет.

(2) Пакетът трябва да е вакуумиран, пакетиран посредством термосвиваемо фолио или вързан „на кръст“ с ласе, канап, книжна или полиетиленова лента.

(3) Допуска се пакет от клиент да съдържа пачки банкноти в евро от един номинал, с различни размери на банкнотите, като всяка отделна пачка банкноти е оформена съгласно чл. 14, ал. 2.

Чл. 16. (1) Стандартното съдържание на опаковка банкноти е до 10 (десет) пакета с банкноти от един номинал.

(2) Допуска се опаковка с банкноти от номинал 100 лева, 100 евро и 200 евро да съдържа 5 (пет) пакета, като опаковката не се счита за нестандартна по съдържание.

(3) Българската народна банка не приема опаковки с банкноти, както и не предава опаковки с банкноти, съдържащи количество повече от 10 (десет) пакета с банкноти от един номинал.

Чл. 17. (1) Стандартното съдържание на опаковка от PVC материал с монети от един номинал е:

1. 1000 (хиляда) броя монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки и 1 лев; 1 цент, 2 цента, 5 цента, 10 цента, 20 цента, 50 цента и 1 евро;

2. 500 (петстотин) броя монети от 2 лева и 2 евро.

(2) Допуска се монети в опаковката от PVC материал с нови или годни монети, да са оформени на ролки.

(3) Стандартното съдържание на вакуумопаковка с нови или годни евромонети от един номинал е 10 (десет) броя ролки.

(4) Българската народна банка не приема и не предава опаковки от PVC материал с монети от един номинал, както и не предава опаковки от PVC материал с нови и годни монети от един номинал, съдържащи количество, различно определеното в ал. 1.

(5) Българската народна банка не предава вакуумопаковки с нови и годни монети от един номинал, съдържащи количество, различно от 10 (десет) броя ролки .

(6) Българската народна банка не приема вакуумопаковки с монети, опаковани в ролки.

Раздел IV

ЗАЯВЯВАНЕ НА ВНАСЯНЕ И ТЕГЛЕНЕ

Чл. 18. (1) За всяко внасяне и теглене клиентът подава отделна заявка в БНБ.

(2) С една заявка по ал. 1 клиентът заявява само една от следните трансакции:

1. внасяне на банкноти;
2. внасяне на монети;
3. теглене на банкноти;
4. теглене на монети.

(3) В заявките за теглене клиентът трябва да посочи разпределението на теглената сума по номинали и количества при спазване на изискванията за стандартно съдържание на опаковка с банкноти или монети.

Чл. 19. (1) Заявка за внасяне по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 се подава предварително, но не по-късно от 14.00 часа на работния ден, в който ще се осъществи трансакцията.

(2) Заявката за теглене по чл. 18, ал. 2, т. 3 и т. 4 се подава предварително, но не по-късно от 12.00 часа на работния ден, в който ще се осъществи трансакцията.

Чл. 20. (1) Заявките за внасяне или теглене се регистрират посредством специализиран програмен продукт, разработен от БНБ, като БНБ дава указания за начините на подаване на заявките.

(2) Когато заявка за внасяне или теглене не може да бъде регистрирана по реда на ал. 1, то тя се подава в БНБ в посочените срокове по FINNET мрежата на БНБ или на хартиен носител, адресирана до главния касиер на БНБ, и подписана от лицата, представляващи клиента.

Чл. 21. (1) В заявка за внасяне или теглене клиентът посочва размера на сумата в евро или лева.

(2) На всяка заявка за внасяне или теглене клиентът присвоява референтен номер, състоящ се от 16 (шестнадесет) знака със структура YYMMDDBICNPPPSNK, където:

1. YYMMDD е дата на валъора, във формат ГГММДД;
2. BICN са първите 4 символа от BIC кода на съответния клиент;
3. PPP са 6, 7 и 8 символ от актуалния БАЕ код на съответния клиент;
4. S е вида на трансакцията, като „3“ е внасяне на евро; „4“ е теглене на евро, а „5“ е внасяне на лева;
5. N е поредният номер на трансакцията за деня, отнесен към BIC кода. Поредният номер започва всеки ден от 1 за всеки вид трансакция (S);
6. K е Касов център на БНБ гр. София – код 9.

Раздел V

ДОПУСКАНЕ ДО ДЕБАРКАДЕР

Чл. 22. (1) За осигуряване на достъп до дебаркадер в сграда на БНБ за всяко внасяне или теглене клиентът подава актуална информация в електронен вид, съдържаща:

1. наименование на клиента и подразделението;
2. трите имена и ЕГН на пълномощника и трите имена на лицата, оправомощени да охраняват и транспортират ценната пратка;
3. информация за автомобила за превоз на ценната пратка – марка, модел и регистрационен номер.

(2) информацията по ал. 1 се регистрира посредством специализиран програмен продукт, разработен от БНБ или се подава в електронен вид по FINNET мрежа на БНБ, като БНБ дава указания за начините на подаване на информацията.

Чл. 23. (1) Лицата, отговарящи за пропускателния режим на БНБ, установяват съответствието на данните от информацията по чл. 22 с предоставената по чл. 10, ал. 1 информация.

(2) До дебаркадер в сграда на БНБ за внасяне или теглене се допускат само:

1. лица, чиято самоличност и данни съвпадат с предоставената информация по чл. 10, ал. 1 и по чл. 22;
2. автомобили, чиито данни съвпадат с предоставената информация по чл. 10, ал. 1 и по чл. 22.

Раздел VI

ВНАСЯНЕ НА БАНКНОТИ И МОНЕТИ

Чл. 24. (1) За всяка заявка за внасяне на банкноти или монети клиентът изготвя в 2 екземпляра Уведомление за внасяне на банкноти и монети по обявена стойност, приложение № 3. Уведомлението може да бъде подадено и по електронен път чрез FINNET мрежата на БНБ, като в този случай се подписва с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента (приложение № 3.1).

(2) За всяка заявка за внасяне на банкноти или монети клиентът оформя отделни ценни пратки.

(3) За всяка ценна пратка се изготвя опис, в който се посочват номерата и съдържанието на отделните опаковки и на ценната пратка като цяло по брой банкноти или монети, номинал, стойност по номинали и обща стойност.

Чл. 25. Преди внасяне оправомощен служител на БНБ, имащ право да приема ценни пратки, извършва контрол за допустимост на трансакцията.

Чл. 26. (1) Оправомощен служител (служители) на БНБ, имащ право да приема ценни пратки, отказва приемане на ценна пратка в случаите на:

1. непременно контрола за допустимост на трансакция при БНБ Уведомление по чл. 24, ал. 1;

2. неспазване изискванията за опаковане, посочени в раздел III;

3. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо изготвено Уведомление по чл. 24, ал. 1 и/или опис на ценната пратка, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в тях;

4. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 24, ал. 1 и общата сума в опис на ценната пратка;

5. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в опис на ценната пратка;

6. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в Уведомлението по чл. 24, ал. 1;

7. липса на необходимото пълномощно и представителна власт на пълномощника на клиента, който предава ценната пратка;

8. несъответствие между данните и/или подписа от личната карта на пълномощника на клиента, който предава ценната пратка, данните и подписа му в Уведомлението по чл. 24, ал. 1 и предоставените в БНБ данни и спесимен;

9. установяване на нарушения в състоянието на опаковките – цялост и следи от въздействия, пораждащи съмнения за посегателство;

10. установяване на нарушения на изискванията за попълване на етикет на опаковка.

(2) Отказът се документира от оправомощения служител (служители) на БНБ чрез съставяне на Констативен протокол, приложение № 4, в който се посочват причините за отказа.

(3) Констативният протокол се подписва от оправомощения служител (служители) на БНБ и от пълномощника на клиента.

Чл. 27. Внасянето се удостоверява с подписа в Уведомлението по чл. 24, ал. 1 на:

1. оправомощения служител (служители) на БНБ, приел ценната пратка;

2. пълномощника на клиента, предал ценната пратка.

Чл. 28. При внасянето оправомощеният служител (служители) на БНБ, приел ценната пратка, задържа единия екземпляр от Уведомлението по чл. 24, ал. 1 и опис на ценната пратка, а другият предава на пълномощника на клиента, предал ценната пратка.

Раздел VII

ТЕГЛЕНЕ НА БАНКНОТИ И МОНЕТИ В ЕВРО

Чл. 29. (1) За всяка заявка за теглене на банкноти или монети клиентът изготвя в 2 екземпляра Уведомление за теглене на банкноти и монети по обявена стойност, приложение № 5. Уведомлението може да бъде подадено и по електронен път чрез FINNET мрежата на БНБ, като в този случай се подписва с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента (приложение № 5.1).

(2) За всяка заявка за теглене БНБ оформя една ценна пратка с нови и/или годни банкноти и монети.

(3) Българската народна банка може да оформи ценна пратка с банкноти или монети със същата обща стойност, която не отговаря на заявеното разпределение по номинали и количества, посочено в заявката за теглене.

(4) За ценната пратка се изготвя опис, в който се посочват номерата и съдържанието на отделните опаковки и на ценната пратка като цяло по брой банкноти или монети, номинал, стойност по номинали и обща стойност.

Чл. 30. Преди теглене оправомощен служител на БНБ, имащ право да предава ценни пратки, извършва контрол за допустимост на трансакцията.

Чл. 31. Оправомощен служител (служители) на БНБ, имащ право да предава ценни пратки, отказва предаване на ценна пратка в случаите на:

1. непреминало контрола за допустимост на трансакция при БНБ Уведомление по чл. 29, ал. 1;

2. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо попълване на Уведомлението по чл. 29, ал. 1, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в него;

3. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 29, ал. 1 и общата стойност на ценната пратка;

4. липса на необходимото пълномощно и представителна власт на пълномощника на клиента, който приема ценната пратка;

5. несъответствие между данните и/или подписа от личната карта на пълномощника на клиента, който приема ценната пратка, данните и подписа му в Уведомлението по чл. 29, ал. 1 и предоставените в БНБ данни и спесимен;

6. когато не е подадена заявка за теглене.

Чл. 32. Пълномощникът на клиента, който приема ценната пратка, отказва приемането ѝ в случаите на:

1. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо изготвен опис на ценната пратка, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в него;

2. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 29, ал. 1 и общата сума в опис на ценната пратка;

3. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в опис на ценната пратка;

4. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в Уведомлението по чл. 29, ал. 1;

5. установяване на нарушения в състоянието на опаковките – цялост и следи от въздействия, пораждащи съмнения за посегателство;

6. установяване на нарушения на изискванията за попълване на етикет на опаковка.

Чл. 33. (1) Отказите по чл. 31 и 32 се документират от лицето (лицата), отказващо предаването или приемането на ценната пратка, чрез съставяне на Констативен протокол, приложение № 4, в който се посочват причините за отказа.

(2) Констативният протокол се подписва от оправомощения служител (служители) на БНБ и от пълномощника на клиента.

Чл. 34. Тегленето се удостоверява с подписите в Уведомлението по чл. 29, ал. 1 на:

1. оправомощения служител (служители) на БНБ, предал ценната пратка;

2. пълномощника на клиента, приел ценната пратка.

Чл. 35. При теглене оправомощеният служител (служители) на БНБ, предал ценната пратка, задържа единия екземпляр от Уведомлението по чл. 29, ал. 1, а другият заедно с опис на ценната пратка предава на пълномощника на клиента, приел ценната пратка.

Раздел VIII

УСТАНОВЯВАНЕ НА ФАКТИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА БАНКНОТИ И МОНЕТИ

Чл. 36. Фактическата стойност на внесени или изтеглени по обявена стойност банкноти и монети се установява от лица, определени с писмена заповед на ръководителя на съответното подразделение, в което се извършват дейности и операции с банкноти и монети.

Чл. 37. Българската народна банка установява фактическата стойност на ценна пратка с банкноти или монети в срок до 20 (двадесет) работни дни от датата на внасянето на евро и в срок до 60 (шестдесет) работни дни от датата на внасянето на лева.

Чл. 38. Българската народна банка установява фактическата стойност на ценна пратка без присъствие на клиента или негови представители.

Чл. 39. Клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка в срок до 5 (пет) работни дни от датата на теглене.

Чл. 40. (1) Клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка без присъствие на представители на БНБ.

(2) По писмено искане на БНБ, клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка в присъствието на упълномощени за целта представители на БНБ.

Раздел IX

УРЕЖДАНЕ НА РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ ФАКТИЧЕСКИ УСТАНОВЕНАТА И ОБЯВЕНАТА СТОЙНОСТ НА БАНКНОТИ И МОНЕТИ

Чл. 41. (1) За всички различия в ценна пратка се съставя акт за различия в ценна пратка, в най-малко 2 (два) екземпляра, с изисквания за реквизити, посочени в приложение № 6.

(2) В акта се описва фактически установената наличност в брой, номинал, стойност по номинали и обща стойност, като се съпоставя с обявената стойност.

Чл. 42. Наличието и характера на всяко различие се документира от определеното лице по чл. 36, което е установило различието и се удостоверява с неговия подпис.

Чл. 43. За всяко различие към акта за различия в ценна пратка се прилагат протоколи за различия в опаковка, протоколи за задържане на банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени (фалшиви), разписки за приемане на пакети с повредени банкноти за отложена замяна и др. относими документи.

Чл. 44. Когато различието е установено от БНБ, единият екземпляр на акта се изпраща до клиента в деня на неговото съставяне, като акта за различия в ценна пратка е основание за извършване на операциите по чл. 7, ал. 1, т. 1.

Чл. 45. Издаденият от БНБ акт за различия в ценна пратка не подлежи на оспорване.

Чл. 46. (1) При установено различие клиентът трябва да:

1. предприеме мерки за запазване на условията и обстоятелствата, при които е установено различието;

2. уведоми незабавно БНБ за случая и да не извършва плащания с банкнотите и монетите от ценната пратка, докато не получи съгласие от БНБ за това.

(2) Доказването на различията е отговорност на клиента.

(3) Българската народна банка преценява основателността за признаване на различие в нейна ценна пратка.

(4) Клиентите са длъжни да оказват съдействие за всяко проучване на БНБ, като предоставят документи и информация, които са необходими за установяване на различието.

Чл. 47. (1) При признаване на различие по реда на чл. 46 и при получаване на акта за различия, БНБ извършва операциите по чл. 7, ал. 1, т. 1.

(2) Когато при експертна оценка се установи, че задържаните банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени (фалшиви), са истински, на основание на протокола за техническа експертиза за истинност БНБ превежда в полза на клиента равностойността им.

(3) Когато при оценката за стойност, определена по реда за отложена замяна на Наредба № 18 и Наредба № 48, се установи, че банкнотите имат стойност, на основание на протокола за отложена замяна БНБ превежда в полза на клиента равностойността им в евро.

Раздел X СЪБИРАНЕ НА ТАКСИ

Чл. 48. Българската народна банка събира от клиентите такси съгласно „Тарифа за таксите, които Българската народна банка събира за обслужване на клиенти с банкноти и монети“.

Чл. 49. Такси от клиенти по тези общи условия БНБ събира при:

1. наличие в ценна пратка на опаковки с банкноти, които не са оформени в пачка и/или пакет;

2. наличие в ценна пратка на банкнота, която е повредена при активиране на средства против кражба;

3. наличие в ценна пратка на банкнота или монета в левове, за която е доказано, че е неистинска или преправена (фалшива);

4. отказ от заявка по чл. 18;

5. неявяване на клиент при подадена заявка по чл. 18.

Чл. 50. (1) Наличието на условията по чл. 49, т. 1 се документира чрез съставяне на констативен протокол при установяване на фактическата стойност на ценна пратка.

(2) Наличието на условията по чл. 49, т. 2 се документира със съставянето на протокол за отложена замяна на повредени банкноти по реда на Наредба № 18 или Наредба № 48.

(3) Наличието на условията по чл. 49, т. 3 се документира със съставянето на протокол за техническа експертиза за истинност по реда на Наредба № 47, съдържащ заключение, че задържаните банкноти/монети в левове са неистински или преправени (фалшиви).

(4) Наличието на условията по чл. 49, т. 4 се документира чрез съставяне на констативен протокол при получаването в БНБ на отказ от заявка.

(5) Наличието на условията по чл. 49, т. 5 се документира чрез съставяне на констативен протокол след изтичане на работния ден, за който е заявено внасянето, теглене.

Чл. 51. Издадените от БНБ протоколи по реда на чл. 50 не подлежат на оспорване.

Чл. 50. На основание документите по чл. 50 БНБ извършва операциите по чл. 7, ал. 1, т. 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Към датата на влизане в сила на тези общи условия клиентите предоставят на БНБ подписана декларация, приложение № 7. Декларацията може да бъде изпратена и по FINNET мрежата на БНБ, подписана с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента.

§2. Български банкноти и монети, срокът за обмяната на които не е изтекъл или такъв не е определен, както и възпоменателни български банкноти, се внасят с отделна заявка и с отделна ценна пратка.

§3. Работното време на БНБ с клиенти по реда на тези общи условия е всеки работен ден от 8.30 до 15.30 часа.

§4. По смисъла на тези общи условия:

1. „Банкноти и монети“ са банкноти и монети в левове и евро. При непосочване на вида на валутата в разпоредба на настоящите Общи условия, следва да се има предвид, че същата е относима както за левове, така и за евро.

2. „Дебаркадер“ е обособена зона за товарене и разтоварване на ценни пратки с банкноти и монети.

3. „Спесимен“ е образец от подписа на лице, заверен нотариално.

4. „Различие“ е разликата между обявената и фактически установената стойност на пачка, пакет или опаковка в резултат на установени:

а) банкноти или монети, различни от обявения вид валута;

б) банкноти или монети с изтекъл срок на обмяна;

в) банкноти или монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени (фалшиви);

г) банкноти или монети, които са оценени на стойност, по-ниска от указаната върху тях или банкнота, чиято стойност не може да бъде определена, тъй като изисква използване на специализирани средства и способности;

д) банкноти или монети от номинал, различен от обявения;

е) дефицит или излишък на банкноти или монети;

ж) банкноти, повредени при активиране на средства против кражба.

5. „Ценна пратка“ е съвкупността от всички опаковки с банкноти или монети при внасяне и теглене.

6. „FINNET мрежа на БНБ“ (виртуална частна мрежа на БНБ) е защитена система, която функционира в среда на Интернет, и е обособена като отделна част в мрежата на БНБ. На нея се базира система за обмен на структурирани данни (файлове и съобщения) между финансовите институции и БНБ, и за разпределянето им в локалната мрежа на БНБ.

7. „БАЕ“ (банкова адресируема единица) е централа на банка или банков клон, който участва самостоятелно в платежната система, където се открива банкова сметка.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 5. Установяване на фактическата стойност на внесени банкноти и монети от клиенти по реда на „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“, приети с Решение № 449 от 17.12.2020 г. на УС на БНБ и влезли в сила от 1.01.2021 г., изм. с Решение № 332 от 20.07.2023 г. на УС на БНБ, в сила от 1.08.2023 г., в сила до 31.12.2025 г., ще се извършва по реда на настоящите общи условия.

§ 6. В срок до 1 декември 2025 г. клиентите писмено потвърждават валидността на вече предоставената на БНБ информация по чл. 3 и чл. 10 от настоящите общи

условия или при промяна в същата, в посочения срок предоставят на БНБ актуализирани данни.

§ 7. В срок до 1 декември 2025 г. клиентите предоставят в БНБ декларацията, Приложение № 7 от настоящите Общи условия.

§ 8. Настоящите общи условия отменят „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“, приети с Решение № 449 от 17.12.2020 г. на УС на БНБ и влезли в сила от 1.01.2021 г., изм. с Решение № 332 от 20.07.2023 г. на УС на БНБ, в сила от 1.08.2023 г.

§ 9. Тези общи условия са приети с Решение № 538/13.11.2025 г. на Управителния съвет на БНБ и влизат в сила от 1 януари 2026 г., с изключение на § 6 и § 7, които влизат в сила от 14 ноември 2025 г., изм. с решение № 576 от 27.11.2025 г. на Управителния съвет на БНБ, в сила от 1 януари 2026 г.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА ЕТИКЕТ НА ОПАКОВКА**

1. адресат – наименование на получателя и подразделението му;
2. обявено съдържание за:
 - а) опаковка от PVC материал – брой банкноти или монети, номинал, стойност с цифри и думи;
 - б) вакуумопаковка – номинал, брой ролки, брой монети в ролка, стойност с цифри на една ролка и стойност на вакуумопаковката с цифри и думи.
3. изпращач – наименование на организацията и подразделението ѝ, от чието име е оформена опаковката;
4. номер на опаковката.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА БАНДЕРОЛНА ЛЕНТА**

1. наименование на организацията и подразделението ѝ, от чието име е оформена пачката;
2. обявено съдържание – брой банкноти;

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ

за внасяне на банкноти и монети по обявена стойност

По заявка с референтен №

Банка
наименование на банката

в изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

внося на
дата

сумата от евро/лева
с цифри

.....

.....

с думи

по сметка №

Сумата е опакована в опаковки, със съдържание описано в приложен към уведомлението опис.

Сумата се внася от

.....

трите имена, ЕГН и л.к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представляващ
клиента

.....
(две имена и подпис)

печат на клиента

Предал сумата
(подпис на пълномощника)

Приел сумата
(две имена и подпис на служителя на БНБ)

.....
(две имена и подпис на служителя на БНБ)

печат на касата на БНБ

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ

за внасяне на банкноти и монети по обявена стойност

По заявка с референтен №

Банка

наименование на банката

в изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

внося на

дата

сумата от евро/лева

с цифри

.....

.....

с думи

по сметка №

Сумата е опакована в опаковки със съдържание, описано в приложен към уведомлението опис.

Сумата се внася от

.....

трите имена, ЕГН и л.к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представляващ
клиента

.....
квалифициран
електронен подпис

Предал сумата

подпис на пълномощника (полага се в момента на предаване на ценната пратка)

Приел сумата

две имена и подпис на служителя на БНБ (полага се в момента на приемане на ценната пратка)

.....

две имена и подпис на служителя на БНБ (полага се в момента на приемане на ценната пратка)

печат на касата на БНБ

КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ
ЗА ОТКАЗ ЗА ПРИЕМАНЕ/ПРЕДАВАНЕ НА ЦЕННА ПРАТКА

Днес, Г., В..... часа
в Касов център на БНБ, гр. София

.....
.....

трите имена и длъжност

в качеството си на:

обслужващ дебаркадер №

за приемане/предаване на ценни пратки с банкноти и монети по обявена стойност

със знака **X** се отбелязва съответното поле

отказвам да

☐ приема от

☐ предам на

.....
трите имена на пълномощника на клиента

.....
наименование на клиента и подразделението

ценна пратка № с реф. №

поради:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

подробно описание на причините за отказа

СЛУЖИТЕЛ НА БНБ: 1.
подпис

2.
подпис

ПЪЛНОМОЩНИК НА КЛИЕНТА:

подпис

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ

за теглене на банкноти и монети по обявена стойност

След постъпване на стойността по заявка с референтен №
по сметката на Българска народна банка

Банка

наименование на банката

за изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

нарежда на

дата

сумата от евро

с цифри

.....

.....

с думи

да се предаде на

.....

трите имена, ЕГН и л.к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ
клиента

.....

(две имена и подпис)

(две лица със спесимени в БНБ)

печат на клиента

Представяващ
клиента

.....

(две имена и подпис)

Контролен подпис на пълномощника

Предал сумата

(две имена и подпис на служителя на БНБ)

Получил сумата

подпис на пълномощника

.....

(две имена и подпис на служителя на БНБ)

печат на касата на БНБ и щемпел „изплатено“

Приложение № 5.1
към чл. 29, ал. 1, подавано по електронен път

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ

за теглене на банкноти и монети по обявена стойност

След постъпване на стойността по заявка с референтен №
по сметката на Българска народна банка

Банка

наименование на банката

за изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

нарежда на

дата

сумата от евро

с цифри

.....

.....

с думи

да се предаде на

.....

трите имена, ЕГН и л.к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ

клиента

.....

квалифициран електронен

подпис

Представяващ

клиента

.....

квалифициран електронен

подпис

(електронните подписи се полагат от две лица със спесимени в БНБ)

Предал сумата

две имена и подпис на служителя на БНБ

(подписите са полагат се в момента на предаване/приемане на ценната пратка)

печат на касата на БНБ и щемпел „изплатено“

.....

две имена и подпис на служителя на БНБ

печат на касата на БНБ и щемпел „изплатено“

Получил сумата

подпис на пълномощника

към Приложения №№ 3, 3.1, 5 и 5.1

Опис към уведомление

По заявка с референтен №

I. Опис по опаковки:

номер на опаковка / брой опаковки	съдържание				стойност по номинали и обща стойност в евро/лева	вид валута
	банкноти / монети		брой	номинал		
	X	X		общо		

II. Обобщен опис по номинали:

брой	банкноти / монети	номинал	стойност по номинали и обща стойност в евро/лева	вид валута
	X	общо		

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА АКТ ЗА РАЗЛИЧИЯ В ЦЕННА ПРАТКА**

1. наименование на адресата и подразделението му, срещу когото се издава акта;
2. дата на издаване на акта;
3. издател на акта – наименование на организацията и подразделението ѝ, в което е проверено съдържанието на ценната пратка;
4. данни за ценната пратка – номер и дата/референтен номер на заявката, по която е оформена пратката;
5. данни за фактически установената и обявената стойност на ценната пратка в брой, номинал, стойност по номинали и обща стойност;
6. данни за характера (дефицит или излишък) и общата стойност на различието за цялата ценна пратка;
7. опис на различията по характер и стойност;
8. имена и подпис на оправомощеното лице, което е установило различието.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Декларираме, че сме запознати с „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“ (Общите условия), приети с решение №/.....г. на УС на БНБ и приемаме да прилагаме техните изисквания.

С настоящото декларираме, че в качеството си на представители на

.....
наименование на банката

1. сме съгласни Българската народна банка да превежда обявената стойност на внесените банкноти или монети в евро, както и еуровата равностойност на обявената стойност на внесените банкноти или монети в лева по реда на чл. 6 от настоящите Общи условия по сметка в TARGET на Банка

2. сме съгласни Българската народна банка да събира по реда на чл. 7 от настоящите Общи условия служебно чрез директен дебит от сметка в TARGET на Банка дължимите такси съобразно приета от УС на БНБ Тарифа за таксите, които Българската народна банка събира за обслужване на клиенти с банкноти и монети, като при необходимост с настоящото се задължаваме да предприемем всички допълнителни действия, включително предоставяне на документи, потвърждения или извършване на технически стъпки, които са необходими за разрешаване и осъществяване на директния дебит, в съответствие с действащите Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB;

3. сме съгласни Българската народна банка да превежда или удържа служебно по реда на чл. 7 от настоящите Общите условия по сметката по т. 2 сумите за всички различия в ценни пратки на основание акт за различия в ценна пратка, съгласно изискванията на „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“;

4. сме съгласни Българската народна банка да прилага служебно разпоредбите на Наредба № 18 или Наредба № 47, когато в наша ценна пратка установи банкнота или монета, която поражда съмнение, че е неистинска или преправена (фалшива), банкнота, чиято стойност не може да бъде определена при установяване фактическата стойност на ценната пратка, тъй като изисква използване на специализирани средства и способи, както и за банкнота, която е повредена при активирано средство против кражба.

.....
подпис

.....
трите имена

.....
длъжност

.....
подпис

.....
трите имена

.....
длъжност

печат

(не се поставя при подписване на декларацията с квалифицирани електронни подписи)

Дата